

Domstolsverket

DOMSTOLSSTATISTIK
COURT STATISTICS
OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN
2003

Innehåll

Contents

Inledning	
Introduction.....	4
Tabellförteckning	
List of tables	5
Teckenförklaring till tabellerna	
Explanation of symbols	7
1. Mål och ärenden vid de allmänna domstolarna	
1. Cases and court matters in the general courts	8
2. Mål och ärenden vid de allmänna förvaltningsdomstolarna	
2. Cases in the general administrative courts	17
3. Mål och ärenden vid hyres- och arrendenämnderna	
3. Cases and court matters in the special courts	23
Ordlista	
List of terms.....	25

Inledning

Introduction

Officiell statistik skall, enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken, finnas för allmän information, utredningsverksamhet och forskning.

Domstolsverket (DV) ansvarar för officiell statistik avseende domstolarnas verksamhet fr.o.m. kalenderåret 2002. För kalenderåren 1993-2001 producerades domstolsstatistiken av Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Tidigare år ansvarade Statistiska centralbyrån (SCB) för motsvarande statistikuppgifter.

I domstolsstatistiken redovisas statistik över mål och ärenden vid de allmänna domstolarna, allmänna förvaltningsdomstolarna samt hyres- och arrendenämnderna. I *Domstolsstatistik 2003* har vissa förändringar gjorts mot närmast föregående års publikation. Statistik över mål och ärenden vid vissa andra myndigheter och vid specialdomstolar har utgått. Det gäller statistik över verksamheten vid Riksåklagaren, Justitiekanslern, Konsumentverket, Allmänna reklamationsnämnden, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning, Jämställdhetsombudsmannen, Arbetsdomstolen och Marknadsdomstolen. Statistiken över mål och ärenden vid de allmänna domstolarna och förvaltningsdomstolarna har däremot utvecklats och innehåller nu fler uppgifter.

Publikationens innehåll

Statistiken är uppdelad på tre olika kapitel. I anslutning till varje kapitel ges en översiktlig beskrivning av verksamheten vid respektive domstolsslag. I kapitel ett redovisas statistik från de allmänna domstolarna, dvs. från tingsrätter, hovrätter och Högsta domstolen. Statistik från de allmänna förvaltningsdomstolarna, dvs. länsrätter, kammarrätter och Regeringsrätten presenteras i kapitel två. I kapitel tre redovisas uppgifter från hyres- och arrendenämnder.

Ytterligare rättsstatistik

Utöver den domstolsstatistik som publiceras här finns ytterligare rättsstatistik för år 2003 hos BRÅ, DV, Kriminalvårdsstyrelsen (KVS), Patent- och registreringsverket (PRV) och SCB.

Tabellförteckning

List of tables

1. Mål och ärenden vid de allmänna domstolarna

Cases and court matters in the general courts

Tingsrätter

District courts

- 1.1 Tvistemål, brottmål, fastighetsmål, miljömål och domstolsärenden
Inkomna, avgjorda och balanserade åren 1999-2003
Civil cases, criminal cases, real estate cases, environmental proceedings and judicial proceedings
Filed, determined and carried forward, 1999-2003
- 1.2 Konkursansökningar och konkurser åren 1999-2003
Bankruptcy petitions and bankruptcies, 1999-2003
- 1.3 Inskrivningsmyndigheterna
Inkomna ärenden åren 1999-2003
Land registration authorities
Court matters field, 1999-2003
- 1.4 Avgjorda tvistemål avseende familjerätt åren 1999-2003
Family cases determined, 1999-2003
- 1.5 Tvistemål åren 1999-2003
Civil cases, 1999-2003
- 1.6 Brottmål åren 1999-2003
Criminal cases, 1999-2003

Hovrätter

Courts of appeal

- 1.7 Tvistemål, brottmål, miljömål och övriga mål
Inkomna, avgjorda och balanserade åren 1999-2003
Civil cases, criminal cases, environmental proceedings and other cases
Filed, determined and carried forward, 1999-2003
- 1.8 Avgjorda tvistemål, brottmål, miljömål och övriga mål åren 1999-2003
Civil cases, criminal cases, environmental proceedings and other cases determined, 1999-2003

- 1.9 Ändringsfrekvensen i tvistemål och brottmål som prövats i sak år 2003
Frequency of amendments in cases tried by the courts of appeal, 2003

Högsta domstolen

The Supreme Court

- 1.10 Inkomna, avgjorda och balanserade mål åren 1999-2003
Cases filed, determined and carried forward, 1999-2003
- 1.11 Avgjorda mål med krav på prövningstillstånd år 2003
Cases with application for review of dispensation determined, 2003

2. Mål vid de allmänna förvaltningsdomstolarna

Cases in the general administrative courts

Länsrätter

County Administrative Courts

- 2.1 Inkomna, avgjorda och balanserade mål åren 1999-2003
Cases filed, determined and carried forward, 1999-2003
- 2.2 Avgjorda mål åren 1999-2003
Determined, 1999-2003

Kammarrätter

Administrative Courts of Appeal

- 2.3 Inkomna, avgjorda och balanserade mål åren 1999-2003
Cases filed, determined and carried forward, 1999-2003
- 2.4 Avgjorda mål åren 1999-2003
Determined, 1999-2003

Regeringsrätten

The Supreme Administrative Court

- 2.5 Inkomna, avgjorda och balanserade mål åren 1999-2003
Cases filed, determined and carried forward, 1999-2003
- 2.6 Avgjorda mål åren 1999-2003
Determined, 1999-2003

3. Mål och ärenden vid hyres- och arrendenämnderna

Cases and court matters in the Rent Tribunals and Leasehold Tribunals

- 3.1 Inkomna, avgjorda och balanserade ärenden åren 1999-2003
Court matters filed, determined and carried forward, 1999-2003
- 3.2 Avgjorda ärenden efter beskaffenhet åren 1999-2003
Court matters determined, by category, 1999-2003

Teckenförklaring till tabellerna

Explanation of symbols

-	Noll	Nil
..	Ingen uppgift tillgänglig	Not available
.	Ingen adekvat uppgift finns	Not applicable

1. Mål och ärenden vid de allmänna domstolarna

Cases and court matters in the general courts

Tabell 1.1

Tingsrätter

Tvistemål, brottmål, fastighetsmål, miljömål och domstolsärenden

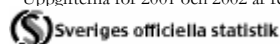
Inkomna, avgjorda och balanserade åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Tvistemål					
FT-mål					
Inkomna	12 809	12 000	12 388	12 897	15 049
Avgjorda	13 640	11 830	12 422	12 757	14 128
Balanserade vid utgången av året	3 391	3 636	3 539	3 624	4 771
Gemensam ansökan om äktenskapsskillnad och vårdnad av barn					
Inkomna	22 400	22 568	22 311	21 881	21 263
Avgjorda	22 239	23 170	22 398	22 264	21 591
Balanserade vid utgången av året	11 809	11 269	10 998	10 390	9 752
Övriga familjemål					
Inkomna	10 511	9 961	9 946	10 232	10 651
Avgjorda	9 098	10 074	10 055	10 233	10 608
Balanserade vid utgången av året	8 588	7 528	7 548	7 689	7 847
Övriga tvistemål					
Inkomna	20 085	20 034	19 903	19 751	19 334
Avgjorda	22 053	20 426	20 101	19 820	19 502
Balanserade vid utgången av året	14 340	13 914	13 709	13 610	13 456
Summa tvistemål					
Inkomna ¹	65 805	64 563	64 548	64 761	66 297
Avgjorda ¹	67 030	65 500	64 976	65 074	65 829
Balanserade vid utgången av året	38 128	36 347	35 794	35 313	35 826
Brottmål					
Notariemål					
Inkomna	8 114	7 819	6 165	5 649	6 023
Avgjorda	8 536	8 182	6 813	5 846	5 828
Balanserade vid utgången av året	4 186	3 054	2 373	2 119	2 246
Övriga brottmål					
Inkomna	52 322	54 779	54 696	56 587	58 871
Avgjorda	52 670	52 794	54 305	57 332	58 275
Balanserade vid utgången av året	18 442	20 450	20 799	19 980	20 424
Summa brottmål					
Inkomna	60 436	62 584	60 861	62 236	64 894
Avgjorda	61 206	60 913	61 118	63 178	64 103
Balanserade vid utgången av året	22 628	23 504	23 172	22 099	22 670
Fastighetsmål					
Inkomna	1 133	1 128	1 092	1 299	1 124
Avgjorda	1 527	1 323	1 162	1 330	1 236
Balanserade vid utgången av året	1 683	1 561	1 392	1 287	1 169
Miljömål²					
Inkomna	987	1 471	1 594	1 628	1 648
Avgjorda	1 058	1 328	1 546	1 586	1 795
Balanserade vid utgången av året	1 452	1 549	1 610	1 652	1 505
Domstolsärenden					
Inkomna	53 322	54 794	55 155	57 420	56 302
Avgjorda	51 830	55 227	55 738	57 598	56 548
Balanserade vid utgången av året	14 234	13 659	13 076	12 864	12 479

¹

Uppgifterna för 2000 är reviderade.

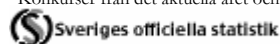
² Uppgifterna för 2001 och 2002 är reviderade.

Tabell 1.2
Tingsrätter
Konkursansökningar och Konkurer åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Konkursansökningar					
Inkomna	12 057	11 898	12 526	13 389	14 300
Konkurer					
Avslutade ¹	10 125	9 234	7 849	7 813	8 265
Överflyttade till annan tingsrätt	327	342	436

¹ Konkurer från det aktuella året och tidigare som avslutats på grund av t.ex. avskrivningsbeslut, hävt konkursbeslut eller beslut varigenom utdelning faststälts.

Tabell 1.3
Tingsrätter
Inskrivningsmyndigheterna
Inkomna ärenden åren 1999-2003^{1,2}

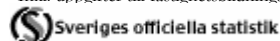
	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Lagfartsärenden ³	411 839	352 750	324 988	327 190	318 853
Inteckningsärenden	484 628	472 642	504 055	474 696	511 507
Gravations- och äganderättsbevis	13 672	10 605	11 215	10 227	8 577
Övriga ärenden ⁴	3 113	4 816	5 392	4 743	8 216
Summa ärenden	913 252	840 813	845 650	816 856	847 153

¹ Exkl. företagsinteckningsärenden och ärenden angående fartyg och luftfartyg.

² Uppgifter för 2001 och 2002 har reviderats

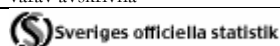
³ Inkl. inskrivning av tomträtt

⁴ Inkl. uppgifter till fastighetsbildningsmyndighet, upplägg för nybildade fastigheter och yttranden enligt 12 kap. 10 § fastighetsbildningslagen.

Tabell 1.4
Tingsrätter
Avgjorda tvistemål avseende familjerätt åren 2000-2003

	År			
	2000	2001	2002	2003
Gemensam ansökan om äktenskapsskillnad varav avskrivna	22 550 3 056	21 952 2 954	21 916 2 828	21 228 2 487
Talan om äktenskapsskillnad genom stämning varav avskrivna	5 251 1 203	5 229 1 212	5 493 1 273	5 881 1 215
Faderskapsmål varav avskrivna	453 72	441 84	408 78	410 76
Talan om vårdnad av barn m.m. varav avskrivna	3 455 696	3 196 653	3 092 650	2 914 602

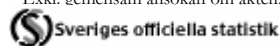

Tabell 1.5
Tingsrätter
Tvistemål¹ åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Andel mål som avgjorts efter förhandling (%)	41	41	40	39	39
Andel mål som avgjorts med kollegial sammansättning (%)	2,6	2,7	2,7	2,4	2,2
Andel mål som avgjorts med nämnd (%)	..	1,9	1,8	1,9	1,6
Andel mål där tolk anlitats (%)	1,6	1,8	2,1	1,8	1,6
Andel mål med mer än 6 timmars förhandlingstid (%)	..	2,2	2,6	3,1	2,8
Andel mål med mer än 12 timmars förhandlingstid (%)	..	0,6	0,6	0,6	0,5
Genomsnittlig förhandlingstid i mål som avgjorts efter förhandling (timmar/mål)	2,08	2,10	2,06	2,09	2,13
Genomsnittlig förhandlingstid för samtliga mål (timmar/mål)	0,85	0,88	0,83	0,83	0,83
Andel mål som avgjorts genom dom (%)	..	40,5	40,6	40,4	40,3
Andel mål som avgjorts genom tredskodom (%)	..	14,1	13,8	13,6	13,4
Andel mål som avgjorts genom avskrivning (%)	..	38,3	38,1	38,3	38,1
Andel mål som avgjorts på annat sätt (%)	..	7,1	7,5	7,7	8,2

¹

Exkl. gemensam ansökan om äktenskapsskillnad och vårdnad av barn.

Tabell 1.6
Tingsrätter
Brottmål¹ åren 1999-2003

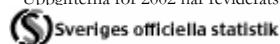
	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Andel mål som avgjorts med nämnd (%)	..	80,0	80,9	80,4	80,4
Andel mål där tolk anlitats (%)	4,7	5,2	5,8	6,3	7,3
Andel mål med fler än en tilltalad (%)	11,4	10,5	10,4	10,1	10,1
Antal tilltalade per mål	1,11	1,06	1,05	1,04	1,04
Andel mål med häktningförhandling (%)	13,4	13,8	13,5	14,2	14,3
Andel mål med mer än 6 timmars förhandlingstid (%)	2,3	2,5	3,2	4,0	4,2
Andel mål med mer än 12 timmars förhandlingstid (%)	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0
Genomsnittlig förhandlingstid i mål som avgjorts efter förhandling (timmar/mål) ²	1,62	1,65	1,64	1,65	1,63
Genomsnittlig förhandlingstid för samtliga mål (timmar/mål) ²	1,44	1,44	1,44	1,39	1,37
Andel mål som avgjorts genom dom (%)	..	82,8	83,2	82,6	82,9
Andel mål som avgjorts genom avskrivning (%)	..	7,3	7,5	7,7	8,0
Andel mål som avgjorts på annat sätt (%)	..	9,9	9,3	9,7	9,1

¹

Exkl. notariemål.

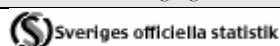
²

Uppgifterna för 2002 har reviderats.

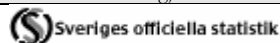
Tabell 1.7
Hovrätter
Tvistemål, brottmål, övriga mål och miljömål
Inkomna, avgjorda och balanserade åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Tvistemål					
Inkomna	3 343	3 093	2 885	2 831	2 788
Avgjorda	3 607	3 251	2 974	2 878	2 975
Balanserade vid utgången av året	2 372	2 223	2 097	2 026	1 831
Brottmål					
Inkomna	8 085	7 772	7 933	8 325	8 595
Avgjorda	7 928	7 778	7 700	7 991	8 669
Balanserade vid utgången av året	3 138	3 138	3 281	3 559	3 457
Övriga mål					
Inkomna	11 577	10 944	10 621	10 802	10 811
Avgjorda	12 475	10 988	10 397	10 617	11 408
Balanserade vid utgången av året	2 059	1 821	2 174	2 257	1 636
Miljömål					
Inkomna	238	361	376	384	465
Avgjorda	177	270	298	440	509
Balanserade vid utgången av året	158	254	330	275	227
Samtliga mål					
Inkomna	23 243	22 170	21 815	22 342	22 659
Avgjorda	24 187	22 287	21 369	21 926	23 561
Balanserade vid utgången av året	7 727	7 436	7 882	8 117	7 151

Tabell 1.8
Hovrätter
Avgjorda tvistemål, brottmål och miljömål åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Tvistemål					
Andel mål som avgjorts med nämnd (%)	8,5	9,5	9,1	9,6	9,1
Andel mål som avgjorts efter huvudförhandling (%)	30,5	32,2	29,5	31,0	28,0
Genomsnittlig förhandlingstid i mål som avgjorts efter förhandling (timmar/mål)	4,18	4,08	4,36	4,56	4,39
Brottmål					
Andel mål som avgjorts med nämnd (%)	64,8	65,5	65,6	65,1	66,2
Andel mål som avgjorts efter huvudförhandling (%)	62,8	63,9	63,7	66,1	67,1
Genomsnittlig förhandlingstid i mål som avgjorts efter förhandling (timmar/mål)	2,78	3,11	2,97	2,97	3,00
Miljömål					
Andel mål som avgjorts efter huvudförhandling (%)	5,5	4,1

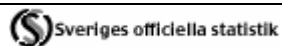
Tabell 1.9
Hovrätter
Ändringsfrekvensen i tvistemål och brottmål¹ som prövats i sak år 2003

	Hela antalet mål	därav ändrade	
		antal	procent
Tvistemål	1 811	625	34,5
Brottmål	6 148	2 648	43,6
Dom i brottmål överklagad till hovrätten av			
Tiltalad	4 340	1 520	35,1
Åklagare	615	427	69,4
Åklagare och tiltalad	909	549	60,4
Annan	279	183	65,6
Uppgift saknas	5	3	60,0

¹ Avskrivna tvistemål och brottmål ingår inte i tabellen

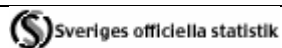
Tabell 1.10
Högsta domstolen
Inkomna, avgjorda och balanserade mål åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Inkomna	5 461	4 862	4 691	4 717	5 041
Avgjorda	5 382	5 165	5 005	4 487	4 955
<i>därav mål vari prövningstillstånd meddelats</i>	150	122	140	95	96
<i>därav mål vari prövningstillstånd avslagits</i>	4 677	4 500	4 331	3 922	4 313
<i>därav mål som ej omfattas av prövningstillstånd</i>	555	543	534	470	546
Balanserade vid utgången av året	1 441	1 138	823	1 050	1 136

Tabell 1.11
Högsta domstolen
Avgjorda mål med krav på prövningstillstånd år 2003

	Twistemål	Brottmål	Övriga mål	Summa
Mål vari prövningstillstånd meddelats	24	25	47	96
Mål vari ansökan avslagits	581	1 470	2 262	4 313
Hela antalet mål	605	1 495	2 309	4 409

De allmänna domstolarnas verksamhet

De allmänna domstolarna utgörs av tingsrätt, som första instans, hovrätt som andra instans och Högsta domstolen som högsta instans. Vid ingången av året fanns det 72 tingsrätter och sex hovrätter.

Tingsrätterna

Tingsrätternas huvudsakliga uppgift är att döma i brottmål och att lösa tvister. Tvister mellan enskilda och myndigheter handläggs dock av de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Brott i juridisk mening är ett handlingssätt som är straffbart. De grundläggande reglerna om brott finns samlade i brottsbalken. Här återfinns t.ex. regler om våldsbrott och stölder. Vissa brott behandlas i särskilda lagar, t.ex. narkotikabrott, skattebrott och trafikbrott.

De flesta tvister kan klassificeras som antingen förmögenhetsrättsliga eller familjerättsliga. Förmögenhetsrättsliga tvister grundas ofta på att parterna inte är överens om vad som avtalats, t.ex. i samband med ett köp. Tvisten kan då gälla vilket pris som har avtalats för en vara eller vem som är rätt ägare till en sak eller frågan om skadestånd. De familjerättsliga tvisterna är bl.a. äktenskapsskillnad, vårdnad om barn, underhåll till barn och faderskap till barn.

Vid vissa tingsrätter har särskilda fastighetsdomstolar och miljödomstolar inrättats. Vid fastighetsdomstolar avgörs t.ex. mål om överklagande lantmäteriförrättningar, arrendemål, mål om expropriationsersättning och inlösen enligt plan- och bygglagen. Miljödomstolarna handlägger bl.a. tillståndsärenden om miljöfarlig verksamhet samt frågor om vattenverksamheten i yt- och grundvatten. Länsstyrelsernas och kommunernas beslut enligt miljöbalken kan överklagas hos miljödomstolarna. Vidare prövas miljöskadefrågor.

Vid tingsrätterna handläggs och avgörs också ett antal olika ärenden. Exempelvis kan nämnas utökningsärenden, som till största delen består av överklaganden av utmättningsärenden, skuldsaneringsärenden och konkurser. Vid vissa tingsrätter handläggs även inskrivningsärenden, t.ex. ansökan om lagfart och inteckning.

Mål och ärendens avgöranden i tingsrätten

Vid huvudförhandling i tvistemål är huvudregeln att rätten ska bestå av tre juristdomare, s.k. kollegial sammansättning. Flera undantag finns från huvudregeln, t.ex. ska rätten i vissa familjerättsliga mål bestå av en juristdomare och tre nämndemän. Vidare gäller att rätten ska bestå av en juristdomare i de fall huvudförhandlingen hålls i förenklad form. Detsamma gäller i mål i vilka förlikning är tillåten och värdet av det som yrkas inte överstiger halva prisbasbeloppet.

Huvudregeln i brottmål är att rätten ska bestå av en juristdomare och tre nämndemän vid huvudförhandling.

I brottmål avgörs de flesta mål efter huvudförhandling medan mindre än hälften av tvistemålen avgörs efter huvudförhandling.

Vid tingsrätterna tjänstgör även tingsnotarier. Notarierna brukar, efter viss tids tjänstgöring, regelmässigt förordnas att döma i t.ex. enklare trafikmål m.m.

Vid brottmål kan en åklagare fatta beslut om att anhålla en misstänkt. Åklagaren ska i samband med detta göra en häktningsframställan till rätten. Rätten skall då utan dröjsmål hålla en häktningsförhandling. Häktningsförhandlingen får aldrig hållas senare än fyra dygn efter frihetsberövandet. Vid häktningsförhandlingen beslutas om den misstänkte skall häktas eller försättas på fri fot.

Tingsrätternas avgöranden kan som regel överklagas till hovrätt.

Hovrätterna

Inkomna mål vid hovrätterna klassificeras som tvistemål, brottmål, miljömål eller övriga mål. Övriga mål utgörs av bl.a. ärenden som överklagats från tingsrätt. Även överklagande av särskilt fattade beslut före eller under rättegången i tingsrätten redovisas i denna målgrupp, t.ex. överklagande av häktningsbeslut och byte av offentlig försvarare.

För vissa mål gäller att hovrätten måste bevilja prövningstillstånd för att målet ska prövas på nytt. Huvudregeln i tvistemål är att prövningstillstånd krävs i mål där förlikning är tillåten och tvisteföremålets värde uppenbart inte överstiger ett prisbasbelopp och i vissa situationer ett halvt prisbasbelopp. Huvudregeln i brottmål är att prövningstillstånd krävs om den tilltalade inte dömts till annan påföljd än böter eller om den tilltalade frikännts från ett brott för vilket det inte är föreskrivet svårare straff än fängelse i sex månader.

Prövningstillstånd får meddelas endast om det finns ett prejudikatintresse av att överklagandet prövas av högre rätt, anledning förekommer till ändring av tingsrättens dom eller om det annars finns synnerliga skäl.

Måls avgöranden i hovrätten

Vid huvudförhandling i tvistemål är huvudregeln att rätten ska bestå av tre juristdomare. Har målet som prövas avgjorts av tre juristdomare i tingsrätten ska rätten dock bestå av fyra juristdomare. I brottmål är huvudregeln att rätten ska bestå av tre juristdomare och två nämndemän vid huvudförhandlingen.

Majoriteten av tvistemålen avgörs i hovrätten utan huvudförhandling. Av reglerna i rättegångsbalken följer bland annat att ett mål kan avgöras utan huvudförhandling om saken kan utredas tillfredställande och parterna har begärt att målet ska avgöras utan huvudförhandling. Huvuddelen av brottmålen avgörs dock efter huvudförhandling.

Högsta domstolen

Högsta domstolen (HD) prövar mål som överklagats från någon av de sex hovrätterna. För de flesta mål krävs prövningstillstånd. Huvudregeln är att prövningstillstånd lämnas bara om HD:s dom eller beslut kan få betydelse som prejudikat. Ett påstående att hovrätten har bedömt saken fel räcker därför inte som skäl för prövningstillstånd. Endast ett fåtal procent av de mål som överklagas till Högsta domstolen beviljas prövningstillstånd. Riksåklagaren (RÅ), Justitieombudsmannen (JO) och Justitiekanslern (JK) har rätt att föra upp ett brottmål i HD utan prövningstillstånd.

De flesta målen avgörs på handlingarna, efter en föredragning. Men även muntliga förhandlingar med parterna förekommer.

Målen i HD avgörs av justitieråd. När ett mål ska prövas deltar fem justitieråd eller, i mycket stora mål, sex justitieråd. Är frågan som skall avgöras av enkel beskaffenhet deltar i vissa fall tre justitieråd. Om resultatet skulle strida mot ett tidigare HD-avgörande får saken hänskjutas till plenum, som består av samtliga justitieråd eller s.k. litet plenum, som består av nio justitieråd. Frågor om prövningstillstånd avgörs av ett eller tre justitieråd.

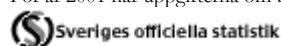
2. Mål och ärenden vid de allmänna förvaltningsdomstolarna

Cases in the general administrative courts

Tabell 2.1
Länsrätter
Inkomna, avgjorda och balanserade mål åren 1999-2003

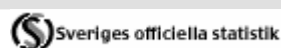
	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Inkomna	88 308	86 809	84 626	90 036	94 024
Fastighetstaxeringsmål	1 104	752	2 322	3 056	2 808
Skattemål	17 247	16 902	15 672	15 717	15 546
Körkortsmål	5 420	5 498	5 605	5 600	6 032
Socialförsäkringsmål	14 852	15 565	14 717	15 531	16 154
Psykiatrimål	11 730	12 220	12 365	12 472	12 422
Mål enligt socialtjänstlagen	15 785	13 783	11 964	17 167	17 994
LVU- och LVM-mål	3 584	3 588	3 531	3 671	3 459
Övriga mål	18 586	18 501	18 450	16 822	19 609
Avgjorda	100 487	89 879	84 833	88 807	91 922
Fastighetstaxeringsmål	2 776	1 001	1 147	3 803	1 780
Skattemål	23 835	19 535	18 052	16 286	15 767
Körkortsmål	5 397	5 523	5 596	5 595	5 977
Socialförsäkringsmål	16 406	15 885	13 664	14 639	15 926
Psykiatrimål	11 707	12 173	12 308	12 523	12 444
Mål enligt socialtjänstlagen	16 992	14 158	11 891	15 583	17 150
LVU- och LVM-mål	3 497	3 597	3 534	3 674	3 475
Övriga mål	19 877	18 007	18 641	16 704	19 403
Balanserade vid utgången av året	34 876	31 683	31 374	32 713	34 939
Fastighetstaxeringsmål	893	644	1 824	1 109	2 139
Skattemål	17 343	14 688	12 275	11 730	11 556
Körkortsmål	376	329	332	334	386
Socialförsäkringsmål	8 114	7 796	8 829	9 731	9 974
Psykiatrimål	209	227	277	220	193
Mål enligt socialtjänstlagen	2 813	2 407	2 456	4 043	4 888
LVU- och LVM-mål	453	429	419	409	384
Övriga mål	4 675	5 163	4 962	5 137	5 419

För år 2001 har uppgifterna om balanserade övriga mål och total reviderats.

Tabell 2.2
Länsrätter
Avgjorda mål åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Andel mål som avgjorts efter muntlig förhandling (%)	14,0	15,8	16,7	18,0	17,3
Andel mål som avgjorts av ensamdomare (%)	35,5	41,0
Andel mål som avgjorts med nämnd (%)	70,0	67,6	66,3	64,2	58,8
Andel mål som avgjorts i annan sammansättning (%)	0,3	0,2
Andel mål som avgjorts genom dom (%)	89,0	88,9
Andel mål som avgjorts genom slutligt beslut (%)	11,0	11,1

Tabell 2.3
Kammarrätter
Inkomna, avgjorda och balanserade mål åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Inkomna	26 497	24 411	22 014	22 466	23 191
Fastighetstaxeringsmål	329	303	168	363	589
Skattemål	9 229	7 807	7 018	6 932	6 444
Körkortsmål	1 078	1 071	991	948	994
Socialförsäkringsmål	5 049	5 008	4 371	4 607	4 600
Psykiatrimål	991	1 061	947	941	934
Mål enligt socialtjänstlagen	2 019	1 708	1 369	1 944	2 027
LVU- och LVM-mål	870	934	880	882	772
Övriga mål	6 932	6 519	6 270	5 849	6 831
Avgjorda	27 423	26 577	24 308	22 659	23 832
Fastighetstaxeringsmål	543	530	333	320	295
Skattemål	7 752	8 134	8 373	8 008	7 594
Körkortsmål	1 090	1 064	969	964	963
Socialförsäkringsmål	6 703	6 036	4 943	4 133	4 615
Psykiatrimål	1 019	1 034	956	933	916
Mål enligt socialtjänstlagen	2 248	1 823	1 360	1 602	2 139
LVU- och LVM-mål	880	909	909	851	804
Övriga mål	7 188	7 047	6 465	5 848	6 506
Balanserade vid utgången av året	22 166	19 827	17 578	17 374	16 578
Fastighetstaxeringsmål	701	466	301	344	634
Skattemål	12 669	12 227	10 884	9 776	8 540
Körkortsmål	87	88	110	91	122
Socialförsäkringsmål	4 440	3 375	2 801	3 291	3 256
Psykiatrimål	70	95	94	88	104
Mål enligt socialtjänstlagen	520	378	388	729	618
LVU- och LVM-mål	132	146	115	142	108
Övriga mål	3 547	3 052	2 885	2 913	3 196

 Sveriges officiella statistik

Tabell 2.4
Kammarrätter
Avgjorda mål åren 1999-2003

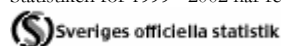
	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Avgjorda	27 423	26 577	24 308	22 659	23 832
<i>därav mål vari prövningsställstånd meddelats</i>	2 725	2 499	1 947	1 910	2 387
<i>därav mål vari prövningsställstånd anslagits</i>	12 582	11 350	10 158	9 124	10 391
<i>därav mål som ej omfattas av prövningsställstånd</i>	12 116	12 728	12 203	11 625	11 054

 Sveriges officiella statistik

Tabell 2.5
Regeringsrätten
Inkomna, avgjorda och balanserade mål åren 1999-2003

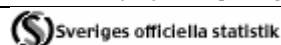
	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Inkomna	8 631	8 434	7 710	7 248	7 069
Fastighetstaxeringsmål	105	117	39	95	72
Skattemål	2 533	2 620	2 460	2 566	2 351
Körkortsmål	257	235	220	201	188
Socialförsäkringsmål	2 263	2 091	1 909	1 550	1 433
Psykiatrimål	151	133	92	106	114
Mål enligt socialtjänstlagen	533	470	425	367	481
LVU- och LVM-mål	155	158	142	144	135
Övriga mål	2 634	2 610	2 423	2 219	2 295
Avgjorda	8 561	8 958	8 561	8 062	7 098
Fastighetstaxeringsmål	137	198	77	69	98
Skattemål	2 154	2 606	2 584	2 854	2 472
Körkortsmål	272	237	244	195	184
Socialförsäkringsmål	1 780	2 167	2 319	1 912	1 630
Psykiatrimål	168	139	102	112	109
Mål enligt socialtjänstlagen	918	541	574	346	389
LVU- och LVM-mål	162	168	139	147	134
Övriga mål	2 970	2 902	2 522	2 427	2 082
Balanserade vid utgången av året	8 645	8 121	7 270	6 456	6 426
Fastighetstaxeringsmål	205	124	86	112	86
Skattemål	2 912	2 926	2 802	2 514	2 392
Körkortsmål	64	62	38	44	48
Socialförsäkringsmål	2 596	2 520	2 110	1 748	1 551
Psykiatrimål	32	26	16	10	15
Mål enligt socialtjänstlagen	450	379	230	251	343
LVU- och LVM-mål	31	21	24	21	22
Övriga mål	2 355	2 063	1 964	1 756	1 969

Statistiken för 1999 - 2002 har reviderats.

Tabell 2.6
Regeringsrätten
Avgjorda mål åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Avgjorda	8 561	8 958	8 561	8 062	7 098
<i>därav mål vari prövningstillstånd meddelats</i>	150	161	135	244	216
<i>därav mål vari prövningstillstånd anslagits</i>	7 854	8 337	7 928	7 402	6 508
<i>därav mål som ej omfattas av prövningstillstånd</i>	557	460	498	416	374

De allmänna förvaltningsdomstolarnas verksamhet

Allmänna förvaltningsdomstolar handlägger mål som rör tvister mellan enskilda och myndigheter. Organisationen består av en instanskedja med länsrätt som första instans, kammarrätt som andra instans och Regeringsrätten som högsta instans. Det finns 23 länsrätter och fyra kammarrätter.

Länsrätterna

Länsrätterna är första instans bland de allmänna förvaltningsdomstolarna. Det innebär att det är till länsrätt som ett mål i allmänhet först kommer när det överklagats från eller underställs av en förvaltningsmyndighet. Vid länsrätterna tjänstgör domare samt notarier, handläggare och administrativ personal. I länsrätt medverkar oftast nämndemän i dömandet.

En målgrupp i länsrätt är *skattemål*. De kommer till länsrätt när någon överklagar skattemyndighetens beslut. Målen kan t.ex. röra, inkomst- och förmögenhetstaxering, mervärdesskatt och fastighetstaxering. *Fastighetstaxeringsmål* särredovisas i statistiken.

Vissa av en kommuns socialnämnds beslut kan överklagas till länsrätt genom förvaltningsbesvär t.ex. beslut rörande "socialbidrag". Dessa redovisas i *mål enligt socialtjänstlagen*.

I *socialförsäkringsmålen* är det försäkringskassans beslut om rätt till t.ex. arbetsskadeersättning, sjuk- eller föräldrapenning eller bilstöd till handikappade som överklagas till länsrätt.

I mål enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (*LVU-mål*) skall länsrätten ofta ta ställning till om barn eller ungdomar upp till 18 år, eller i vissa fall upp till 20 år, behöver vård och omvårdnad utanför sitt eget hem och det kan antas att behövlig vård inte kan ges på frivillig väg.

I mål enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (*LVM-mål*) skall länsrätten besluta om en missbrukare skall få vård för sitt missbruk även om personen inte själv vill ha vård. Sådan tvångsvård kan bli aktuell om någon till följd av missbruk av t.ex. alkohol eller narkotika är i behov av vård för att komma ifrån sitt missbruk och vårdbehovet inte kan tillgodoses på frivillig väg.

Länsrätten prövar även frågor om psykiatrisk tvångsvård. I *psykiatrimålen* tar rätten t.ex. ställning till om någon är i behov av psykiatrisk tvångsvård eller om vårdtiden för psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård skall förlängas. I dessa fall lämnar chefsöverläkaren en ansökan till länsrätten. Länsrätten kan även pröva olika frågor på initiativ av patienten, t.ex. om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård skall upphöra eller om tillstånd till permission utanför vårdinrättningen skall ges m.m.

Övriga mål i länsrätten kan t.ex. gälla körkortsingripanden, djurskyddslagen, tillstånd att servera alkoholdrycker och laglighetsprövning enligt kommunallagen. Sedan Sveriges medlemskap i EU förekommer också mål med EG-rättslig anknytning. Som exempel kan nämnas mål om offentlig upphandling eller mål om vissa stöd till jordbruket. *Körkortsmål* särredovisas i statistiken.

Måls avgörande i länsrätten

I länsrätten dömer enligt huvudregeln en juristdomare och tre nämndemän. Ett stort antal mål avgörs också av en juristdomare.

Handläggningen är som regel skriftlig. Muntlig förhandling skall förekomma i psykiatrimål och mål enligt LVM och LVU om det inte är *uppenbart obehövligt*. Länsrätten kan även hålla muntlig förhandling i andra mål, om det kan vara till fördel för utredningen. En muntlig förhandling kan hållas på initiativ antingen av domstolen eller av part i målet.

Om man är missnöjd med länsrättens dom kan den överklagas till kammarrätt.

Kammarrätterna

Det finns fyra kammarrätter.

För många typer av mål gäller att det krävs prövningstillstånd för att kammarrätten skall pröva överklagandet. Det är kammarrätten som beslutar om prövningstillstånd skall meddelas eller inte. Prövningstillstånd får beviljas i tre olika situationer. En är att det finns anledning att ändra länsrättens avgörande (ändringsdispens). En annan är att det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen att överprövning görs (prejudikatdispens). Slutligen får prövningstillstånd meddelas om det annars finns synnerliga skäl att pröva talan (extraordinär dispens).

Förutom de måltyper som finns i länsrätterna finns i kammarrätterna *sekretessmål*. Dessa mål gäller i allmänhet frågan om någon har rätt att ta del av en allmän handling. Var och en har rätt att ta del av en allmän handling om det inte finns någon regel om sekretess för uppgifter i handlingen. Det är den myndighet som förvarar handlingen som i första hand prövar om den skall lämnas ut. Det är i allmänhet till kammarrätterna som man överklagar en myndighets beslut att inte lämna ut en handling.

Måls avgörande i kammarrätten

I Kammarrätten dömer enligt huvudregeln tre juristdomare. I vissa mål deltar dessutom två nämndemän. Fråga om prövningstillstånd avgörs av två juristdomare om de är ense, annars tre juristdomare.

Handläggningen är som regel skriftlig. Muntlig förhandling kan förekomma som komplement till den skriftliga handläggningen. I mål om beredande eller upphörande av vård enligt LVU skall kammarrätten hålla muntlig förhandling om det inte är *uppenbart obehövligt*. Om en part begär det i ett sådant mål skall kammarrätten hålla muntlig förhandling. Samma regler gäller för mål om beredande av vård enligt LVM. Kammarrätten kan hålla muntlig förhandling även i andra mål, t.ex. när det kan antas vara till fördel för utredningen.

Regeringsrätten

Regeringsrätten är högsta allmänna förvaltningsdomstol och prövar mål som överklagas från någon av de fyra kammarrätterna.

Alla överklagade mål tas inte upp till prövning i Regeringsrätten, bara sådana där Regeringsrätten ger prövningstillstånd. Huvudregeln är att prövningstillstånd lämnas bara om Regeringsrättens avgörande kan få betydelse som prejudikat, dvs. ge ledning för hur andra liknande fall skall bedömas.

Justitiekanslern (JK) och Riksdagens ombudsmän (JO) behöver inte prövningstillstånd i mål om disciplinansvar eller återkallelse eller begränsning av legitimation för bl.a. läkare eller annan personal inom hälso- och sjukvården. JK behöver inte heller prövningstillstånd i mål angående tillstånd till övervakningskameror m.m.

I praktiken blir kammarrätterna högsta instans i många mål. Bara några få procent av de mål som överklagas till Regeringsrätten meddelas prövningstillstånd. Även när det gäller länsrätternas domar och beslut är möjligheterna att få ett avgörande prövat i högre instans begränsade i ett stort antal måltypen genom att det krävs prövningstillstånd för att kammarrätten skall ta upp och pröva målet.

Regeringsrättens ledamöter har titeln regeringsråd. När ett mål skall prövas i sak deltar i regel fem regeringsråd. Frågor om prövningstillstånd får avgöras av ett regeringsråd. Fler än tre regeringsråd får emellertid inte delta i avgörandet av sådana frågor.

Handläggningen är som regel skriftlig. Muntliga förhandlingar förekommer undantagsvis.

3. Mål och ärenden vid hyres- och arrendenämnder

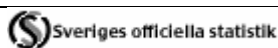
Cases and court matters in the special courts

Tabell 3.1

Hyresnämnder och arrendenämnder

Inkomna, avgjorda och balanserade ärenden åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Hyresnämnder					
Inkomna	25 411	25 360	27 599	28 548	28 637
Avgjorda	24 352	25 273	26 445	28 843	28 400
Balanserade vid utgången av året	6 805	6 892	8 046	7 339	6 976
Arrendenämnder					
Inkomna	1 154	1 290	867	1 069	1 385
Avgjorda	1 198	1 080	1 141	902	955
Balanserade vid utgången av året	555	765	491	647	1 050

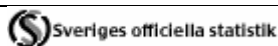

Tabell 3.2

Hyresnämnder och arrendenämnder

Avgjorda ärenden efter beskaffenhet åren 1999-2003

	År				
	1999	2000	2001	2002	2003
Hyresnämnder	23 720	24 609	25 594	28 843	28 400
Medling eller skiljedom i hyrestvist	692	715	631	688	737
Utan krav på besittningsskydd	11 393	13 037	13 258	15 951	16 307
Förlängning av hyresavtal	2 160	2 450	2 419	2 639	2 599
Åtgärdsföreläggande, förlängd tid för åtgärd	441	450	404	437	463
Ändring av hyresvillkor	544	610	993	1 223	1 177
Medling beträffande lokalhyresgästs besittningsskydd	3 071	3 557	4 369	4 233	3 623
Ärenden enligt hyresförhandlingslagen	1 565	1 657	1 041	962	717
Övriga ärenden	3 854	2 133	2 479	2 710	2 776
Arrendenämnder	1 224	1 085	1 148	902	955
Jordbruksarrende	404	343	327	358	341
Bostadsarrende	665	469	598	376	419
Övriga ärenden	155	273	223	168	195

Hyres- och arrendenämnderna

Hyresnämnden kan medla i tvister mellan hyresvärd och hyresgäst eller mellan bostadsrättsförening och bostadsrättsinnehavare om parterna inte själva kan komma överens. Hyresnämnden prövar också vissa hyres- och bostadsrättsfrågor och fattar ett för parterna bindande beslut. Hyresnämnden handlägger också ärenden som rör särskild förvaltning av bostadsfastigheter. Den som köper en hyresfastighet behöver i vissa fall nämndens tillstånd för att köpet ska bli giltigt.

Hyresnämnden består normalt av tre ledamöter. Ordföranden är jurist och kallas hyresråd. De andra ledamöterna är s.k. intresseledamöter, varav en är väl insatt i fastighetsförvaltning och en är väl insatt i hyresgästers eller bostadsrättsinnehavares förhållanden.

Arrendenämnden har motsvarande uppgifter som hyresnämnden när det är fråga om tillämpning av arrendelagstiftningen. Arrendenämndens sammansättning liknar hyresnämndens med den skillnaden att intresseledamöterna ska företräda jordägarens och arrendatorens intressen.

De flesta av hyresnämndens beslut kan överklagas till Svea hovrätt medan vissa arrendeärenden kan överklagas till fastighetsdomstolen i tingsrätten.

Ordlista

List of terms

A

Allmänna domstolar	General courts
Allmänna förvaltningsdomstolar	General administrative courts
Allmänna reklamationsnämnden (ARN)	National Board for Consumer Complaints
Andel	Share, participation
Andra instans	Second instance
Angå	Concern
Anmälan	Report, complaint
Ansökan	Application, petition
Ansökningsmål	Proceedings by application cases
Arbetsdomstolen (AD)	The Labour Court
Arrendenämnd	Leasehold tribunal
Avgöra	Determine
Avskriven	Dismissed
Avslutad	Closed

B

Balanserad	Carried forward
Besittningsskydd	Security of tenure
Beslut	Decision, order
Bevis	Evidence, proof
Bostadsarrende	Housing lease
Brott	Crime
Brottmål	Criminal Case
Brottsbalken	The Penal Code

D

Diarium, dagbok	Diary
Domstol	Court
Domstolsärende	Judicial proceeding

F

Faderskapsmål	Paternity proceedings
Fastighetsmål	Real estate proceedings
Fastighetstaxering	Property assessment
Fastställd	Settled, assessed
Företagsinteckningsärende	Property mortgage transaction
Författning	Constitution, statute
Förfrågan	Inquiry
Förhandling	Proceedings, hearing
Förhandlingstid	Duration of hearing
Förlängning	Extension, prolongation
Förmyndarskap	Guardianship
Första instans	First instance

G

Gemensam	Common
Genomsnittlig	Average
Godmanskap	Trusteeship
Gravationsbevis	Abstract of the register of mortgages

H

Hovrätt	Court of appeal
Huvudförhandling	Main proceedings
Hysesavtal	Tenancy agreement
Hysesgäst	Tenant
Hysesnämnd	Regional rent tribunal
Hyrestvist	Tenancy dispute
Högsta domstolen (HD)	The Supreme Court

I

Initiativ	Initiative
Inkommen	Incoming, filed
Inskrivningsmyndighet	Land registration authority
Inteckningsärenden	Mortgage proceedings

J

Jordbruksarrende	Agricultural lease
Justitiekanslern (JK)	The Chancellor of Justice
Jämställdhetsombudsmannen (JämO)	Equal opportunities Ombudsman

K

Kammarrätt	Administrative Court of appeal
Kollegial	Collegiate
Kombination	Combination
Konkursansökning	Bankruptcy petition
Konkursbeslut	Bankruptcy order
Konkurs	Bankruptcy
Konsumentverket (KOV)	The Swedish Consumer Agency
Körkortsmål	Driving licence proceeding

L

Lagfartsärende	Land registry/title deed registration proceeding
LVM-mål	Cases under the Act on the Treatment of Alcoholics and drug Misusers Solvents Act
LVU-mål	Cases under the act Act on the Treatment of Young Persons
Länsrätt	County administrative court

M

Marknadsdomstolen	The Market Court
Marknadsföringslagen	The Marketing Act
Medling	Conciliation, mediation
Miljödomstolen	The Environmental Court

Mål	Cases, proceedings
N	
Narkotikastrafflagen	The Drug Offences (Penalties) Act
Nämnd	Board, tribunal
O	
Offentlig	Public
Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	Office of the Ombudsman against Ethnic Discrimination
Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	Office of the Ombudsman against Discrimination because of sexual orientation
P	
Prövning	Adjudication
Prövningstillstånd	Review of dispensation
Psykiatrimål	Psychiatry cases
R	
Regeringsrätten	The Supreme Administrative Court
Registret för företagsinteckningar (FIM)	Register for Corporate Mortgage
Registerutdrag	Excerpt from records
Riksåklagaren	The Prosecutor General
Rättsstatistik	Judicial statistics
Rättsväsendet	The judicial system
S	
Sammansättning	Composition
Samtliga	Total
Skadeståndsmål	Proceeding for damages, civil proceeding
Skattemål	Fiscal cases
Skiljedom	Arbitration
Slutlig	Final, definitive
Slutligt handlagda	Concluded, determined
Socialförsäkring	Social insurance, social security
Socialtjänstlagen	The Social Services Act
Specialdomstol	Special Court
Stämning	Writ of summons
Stämningssmål	Summons proceedings
T	
Talan	Claim
Tillfällig	Temporary, casual
Tillsynsärende	Supervision proceeding
Tilltalad	Accused
Timme	Hour
Tingsrätt	District court
Tolk	interpreter
Trafikbrottslagen	Traffic Offences Act

Tvistemål

Civil cases

U

Uppgift saknas

No figure/data available

Uppskov med verkställigheten

Deferred enforcement

V

Varusmuggningslagen

The Smuggling Act

Vattendomstol

Water court

Vattenmål

Water proceedings

Vårdnad av barn

Custody of child

Å

Åklagare

Prosecutor

År

Year

Åtgärd

Arrangement, measure

Åtgärdsföreläggande

Remedial injunction on remedy

Ä

Äganderättsbevis

Evidence of title, certificate of title

Äktenskapsskillnad

Divorce, dissolution of marriage

Ändring

Amended, altered

Ändringsfrekvens

Frequency of amendment

Ändringsyrkande

Petition for amendment

Ärende

Transaction, court matter

Ö

Överflyttad

Transferred

Överklagad

Appealed

Övriga

Other, sundry, miscellaneous